

มาตรการลงโทษกระทบต่อการค้าระหว่างประเทศอย่างไร

ในช่วงกว่า 1-2 เดือนที่ผ่านมา สถานการณ์ความวุ่นวายทางการเมืองในเมียนมาเป็นประเด็นร้อนแรงที่ทั่วโลกให้ความสนใจ โดยหนึ่งในมาตรการที่ชาติตะวันตกใช้ในการกดดันรัฐบาลทหารเมียนมา คือ การใช้มาตรการลงโทษ (Sanctions) กับบุคคลในกองทัพเมียนมาและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับกองทัพ สำหรับผู้ประกอบการที่ทำธุรกิจการค้าระหว่างประเทศหรือลงทุนทำธุรกิจในต่างประเทศ จำเป็นต้องเข้าใจกลไกของมาตรการดังกล่าว เนื่องจากไม่ได้มีเฉพาะกรณีของเมียนมาเท่านั้นที่ถูกใช้มาตรการลงโทษ ปัจจุบันประเทศและองค์กรระหว่างประเทศต่างๆ มีการใช้มาตรการลงโทษกับหลายกลุ่มบุคคล/นิติบุคคล/ประเทศ ซึ่งมาตรการดังกล่าวก่อให้เกิดอุปสรรคหลากหลายด้าน เช่น การเงิน โลจิสติกส์ และการประกัน โดยมีรายละเอียดที่น่าสนใจ ดังนี้

มาตรการลงโทษ (Sanctions) คืออะไร

มาตรการลงโทษเป็นเครื่องมือที่รัฐบาลของประเทศหรือองค์กรระหว่างประเทศใช้กับบุคคล นิติบุคคล หรือประเทศ ที่มีพฤติกรรมหรือการกระทำที่เป็นภัยต่อสันติภาพ ความมั่นคง หรือสิทธิมนุษยชน โดยมีจุดประสงค์เพื่อกดดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมดังกล่าว โดยตัวอย่างมาตรการลงโทษที่พบเห็นได้บ่อย เช่น การห้ามเดินทางเข้าประเทศ การระงับการออกวีซ่า การควบคุมทรัพย์สิน การจำกัดการเข้าถึงธุรกรรมทางการเงิน การห้ามทำการค้ากับบุคคล/นิติบุคคล/ประเทศที่โดนมาตรการลงโทษ เป็นต้น

ใครเป็นผู้ออกมาตรการลงโทษที่ผู้ประกอบการควรให้ความสนใจ

ประเทศและองค์กรระหว่างประเทศที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดมาตรการลงโทษ ได้แก่

- **สหรัฐฯ และสหภาพยุโรป** เป็นมหาอำนาจที่เมื่อออกมาตรการลงโทษแล้วจะส่งผลกระทบต่อการค้าระหว่างประเทศ เนื่องจากดอลลาร์สหรัฐฯและยูโรเป็นสกุลเงินสากลที่ใช้ในการทำการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะสหรัฐฯ ซึ่งมีสำนักงานควบคุมทรัพย์สินต่างชาติ (Office of Foreign Assets Control : OFAC) เป็นหน่วยงานหลักของสหรัฐฯ ที่ออกมาตรการลงโทษ ทั้งนี้ มาตรการลงโทษที่ออกโดย OFAC มีผลกระทบต่อการค้าระหว่างประเทศค่อนข้างมาก เนื่องจากธุรกิจของสหรัฐฯ โดยเฉพาะสถาบันการเงิน ต้องปฏิบัติตามมาตรการดังกล่าว ทำให้เกิดอุปสรรคต่อการค้าระหว่างประเทศที่ส่วนใหญ่ค้าขายกันด้วยเงินดอลลาร์สหรัฐฯและต้องมีสถาบันการเงินของสหรัฐฯ เป็นตัวกลางในการทำธุรกรรม
- **องค์การสหประชาชาติ (UN)** มาตรการลงโทษที่ออกโดย UN ส่งผลกระทบเป็นวงกว้าง เนื่องจากประเทศสมาชิก UN ซึ่งมีถึง 193 ประเทศทั่วโลก ควรดำเนินการตามมาตรการดังกล่าว

ตัวอย่างผลกระทบต่อภาคธุรกิจ (กรณีสหรัฐฯ ออกมาตรการลงโทษกับประเทศ A)

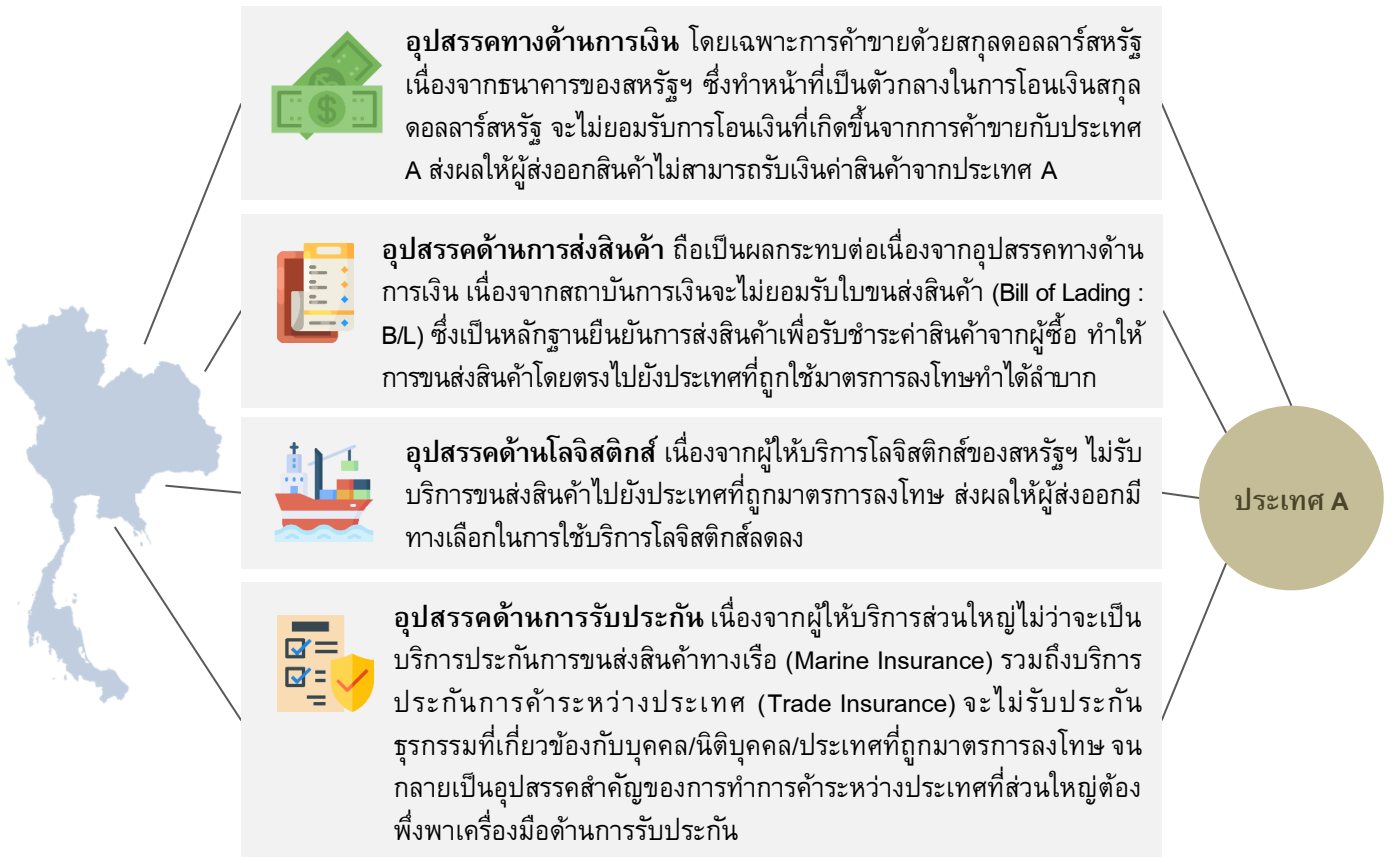
ตัวอย่างกรณีสหรัฐฯ ใช้มาตรการลงโทษขั้นสูงสุดกับประเทศ A จะมีผลกระทบต่อภาคธุรกิจ ดังนี้

1. กรณีโดยตรง : กระทบบุคคล/นิติบุคคลในสหรัฐฯ และในประเทศ A

มาตรการลงโทษมีผลบังคับใช้โดยตรงกับบุคคล/นิติบุคคลของสหรัฐฯ ส่งผลให้บุคคล/นิติบุคคลในสหรัฐฯ ไม่สามารถดำเนินธุรกรรมใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคล/นิติบุคคลในประเทศ A ดังนั้น หากผู้ประกอบการไทยมีการทำธุรกิจในสหรัฐฯ ก็จะถูกบังคับใช้มาตรการดังกล่าว เช่นเดียวกับผู้ประกอบการไทยที่ทำธุรกิจในประเทศ A ก็จะถูกจำกัดการทำการค้ากับสหรัฐฯ ตลอดจนไม่สามารถใช้บริการต่างๆ ซึ่งรวมถึงบริการจากสถาบันการเงินของสหรัฐฯ

2. กรณีทางอ้อม : กระทบต่อประเทศอื่นเมื่อทำการค้าระหว่างประเทศ

แม้ไทยจะไม่ได้ใช้มาตรการลงโทษกับประเทศ A โดยตรง แต่การทำการค้าระหว่างไทยกับประเทศ A ก็มักประสบอุปสรรคจากการใช้มาตรการลงโทษของสหรัฐฯ ดังนี้

กรณีมาตรการลงโทษกับเมียนมา ... ผลกระทบยังมีจำกัด

กรณีของเมียนมา สหรัฐฯ ไม่ได้ใช้มาตรการลงโทษในระดับประเทศ แต่เป็นการใช้กับบุคคล/นิติบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกองทัพเมียนมาและการรัฐประหารเท่านั้น ซึ่งรายละเอียดและผลกระทบ มีดังนี้

มาตรการ	บุคคล/นิติบุคคลที่ถูกใช้มาตรการ
รายบุคคล	<p>บุคคลในกองทัพเมียนมาและเครือญาติถูกใช้มาตรการลงโทษจำนวน 14 ราย</p>
รายนิติบุคคล	<p>(ผลกระทบต่อเนื่อง) นิติบุคคลที่บุคคลดังกล่าวข้างต้นถือหุ้นเกินกว่า 50%</p> <ul style="list-style-type: none"> ธุรกิจในเครือของกองทัพ 3 บริษัท ธุรกิจของเครือญาติของบุคคลในกองทัพเมียนมา จำนวน 6 บริษัท

ผลกระทบต่อการค้าระหว่างประเทศ
ผลกระทบจำกัดอยู่ที่การค้าการค้ำกับบุคคล/นิติบุคคลดังกล่าว ขณะที่ผลกระทบของการค้ากับประเทศเมียนมาโดยรวมยังไม่เกิดขึ้นในเวลานี้

หมายเหตุ : ข้อมูลมาตรการ ณ วันที่ 12 มี.ค. 2564
ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่ามาตรการลงโทษสามารถกลายเป็นอุปสรรคทางการค้า ซึ่งโดยปกติสถาบันการเงินไทยจะมีขั้นตอนตรวจสอบรายชื่อบุคคล/นิติบุคคล/ประเทศที่ถูกใช้มาตรการลงโทษ (Sanctions List) ทุกครั้งที่มีธุรกรรมระหว่างประเทศอยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการเองก็ควรเข้าใจและมีการตรวจสอบคู่ค้าด้วยตนเองเพื่อป้องกันอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการการค้า

Icon made by Freepik, surang, mavadee from www.flaticon.com
Disclaimer : ข้อมูลต่างๆ ที่ปรากฏ เป็นข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และการเผยแพร่ข้อมูลเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการให้ข้อมูลแก่ผู้ที่สนใจเท่านั้น โดยธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยจะไม่รับผิดชอบในความเสียหายใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการที่มีบุคคลนำข้อมูลนี้ไปใช้ไม่ว่าโดยทางใด